

Company
LOGO

به نام خدا

حقوق داوری

دکتر یداله عسگری

فصل چهارم

شکایت از رأی داوری

مبحث اول

مبانی و مفاهیم

مبانی شکایت از رأی داورى

۱. اصل قطعیت رأی داورى (**Finality**)

- حاکمیت اراده طرفین
- استقلال نظام داورى
- ماده ۴۸۸ ق.آ.د.م.
- بند ۱ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب.
- بند الف و ب ماده ۵۴ قواعد داورى مرکز

مبانی شکایت از رأی داورى

۲. اصل عدالت قضايی (Fairness)

- هدف اصلی قضاوت و داورى
- ویژگی اعتبار امر قضاوت شده
- ماده ۴۸۲ ق.آ.د.م.
- ماده ۱۸ ق.د.ت.ب.

مبانی شکایت از رأی داور

۳. اصل نظارت قضایی

• سازش میان قطعیت و عدالت

آقای ویلیام پارک (William W. Park):

Efficient arbitration implicates a **tension** between the **rival goals** of **finality** and **fairness**. Freeing awards from judicial challenge promotes finality, while enhancing fairness calls for some measure of court supervision. An arbitration's winner looks for finality, while the loser wants careful judicial scrutiny of doubtful decisions. (*Why Courts Review Arbitral Awards*, 2001, p.596)

نظام‌های نظارت قضایی

۱. نظارت ماهوی (تجدید نظر)

- **تایید** رأی داوری (*confirm the award*)
 - **تغییر** رأی داوری (*vary the award*)
 - **ابطال** رأی داوری (*set aside the award*)
- ماده ۱۴۸۹ ق.آ.د.م. فرانسه (۲۰۱۱)

An arbitral award shall **not** be subject to appeal, **unless** otherwise agreed by the parties

نظام‌های نظارت قضایی

۲. نظارت محدود (شکلی) در محورهای:
- دادرسی عادلانه (Fair Hearing)
 - صلاحیت داور (arbitrator Jurisdiction)
 - نظم عمومی (Public Policy)

سطوح نظارت قضایی

۱. در مرحله شکایت از رأی داوری
۲. در مرحله شناسایی رأی داوری
۳. در مرحله اجرای رأی داوری

مفهوم بطلان

- بطلان رأی داورى، نتیجه فساد در ارکان رأی و برخورد مفاد آن با مصالح اجتماعى و مخالفت با قواعد امرى است که قانون آن را **باطل** و فاقد هرگونه **اثر حقوقى** شناخته است.

مفهوم ابطال

- ابطال به معنای از درجه اعتبار ساقط کردن رأی داورى به دلیل تخلف یا خروج از **اراده** صریح یا ضمنی طرفین یا نقض **حق** فردی آنها است.

تفاوت‌های حقوقی ابطال و بطلان

۱. **بطلان رأی داوری نتیجه قهری** تجاوز از قوانین آمره است (ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م. و ماده ۳۴ ق.د.ت.ب) ولی **ابطال** قابلیت است که به **درخواست** ذینفع و به حکم دادگاه حاصل می‌شود. (ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
۲. **رأی داوری مشمول بطلان، اساساً قابلیت اجرایی ندارد.** (ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م. و ماده ۳۴ ق.د.ت.ب) ولی رأی داوری مشمول ابطال، تا قبل از صدور حکم ابطال صحیح فرض می‌شود و **قابلیت اجرایی دارد.** (بند ۲ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب)
۳. **عدم درخواست بطلان رأی داوری در مهلت مقرر موجب مشروعیّت رأی نمی‌شود** ولی عدم درخواست ابطال در مهلت مقرر به منزله **انصراف از حق فردی** تلقی می‌گردد.

دوگانگی مفهوم ابطال و بطلان

(در باب داورى قانون آئين دادرسى مدنى)

در ق.د.ت.ب، موارد **ابطال** (ماده ۳۳) و **بطلان** (ماده ۳۴) از یکدیگر تفکیک شده‌اند ولی در ق.آ.د.م، به ذکر فهرست مواردی که رأی داور **باطل** است اکتفا شده است. (ماده ۴۸۹)

- عدم تفکیک مصادیق ابطال و بطلان در ماده ۴۸۹ بر وحدت معنای ماهیتی آن دو **دلالت ندارد**. بلکه با توجه به ماهیت متفاوت هر یک از موارد باید مصادیق **ابطال** و **بطلان** را تفکیک کرد.

مفهوم اعتراض

الف - معنای عام:

- شامل هر نوع شکایت و مخالفت است. مانند: بند ۴ ماده ۴۷، مواد ۶۲، ۸۵، ۸۷، ۸۸، ۳۹۲، ۴۱۰، ۴۷۱، بند ۲ ماده ۳۸۱ و ماده ۴۹۱

ب - معنای خاص:

- طریق خاص شکایت از آرا و احکام است (ماده ۹ ق.آ.د.م.)
- ۱- واخواهی از حکم غیابی (مواد ۳۰۵ و ۳۶۴ ق.آ.د.م.)
 - ۲- اعتراض نسبت به قرار رد دفتر (ماده ۶۶ ق.آ.د.م.)
 - ۳- قرار رد دادخواست تجدیدنظرخواهی (تبصره ۲ ماده ۳۳۹ و ماده ۳۴۴ ق.آ.د.م.)
 - ۴- اعتراض به قرار تامین خواسته (ماده ۱۱۶ ق.آ.د.م.)
 - ۵- اعتراض به دستور موقت (ماده ۳۲۵ ق.آ.د.م.)
 - ۶- اعتراض شخص ثالث (مواد ۴۱۷، ۴۱۸ و ۴۲۴ ق.آ.د.م.)

مبحث دوم

دعوای ابطال و بطلان رأی دآوری

تفکیک دعوای ابطال و بطلان

- در رویه قضایی **دعوای ابطال رأی دآوری بدون تفکیک** بین موضوع که منشاء آن **بطلان** (در نتیجه برخورد مفاد آن با مصالح اجتماعی و مخالفت با قواعد امری) یا **ابطال** (به دلیل تخلف از اراده طرفین یا نقض حق فردی آنها) باشد، عنوان رایج و پذیرفته شده است. ولی با توجه به استفاده از دو عبارت درخواست «**حکم به بطلان رأی داور**» (در ماده ۴۹۰) و «**ابطال رای داور**» (در ماده ۴۹۲)، تفکیک آن دو واجد آثار و ارزش حقوقی است.

مهلت درخواست ابطال و بطلان

در داورى بين المللى:

برای درخواست **بطلان** هیچگونه مهلتی مقرر نشده است
(ماده ۳۴ ق.د.ت.ب.) ولی مهلت درخواست **ابطال** حداکثر **سه ماه** است. (ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)
دعوای ابطال خارج از مدت
مزبور **مسموع** نیست. (بند ۳ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)

مهلت درخواست ابطال و بطلان

در داورى داخلى:

➤ افراد مقیم ایران ظرف **۲۰ روز** و افراد مقیم خارج از ایران ظرف **۲ ماه** بعد از ابلاغ رأی داور یا پس از رفع عذر موجه (ماده ۴۹۰ ق.آ.د.م. و تبصره آن)

➤ مهلت‌های مذکور نسبت به موارد ابطال اثر **سلبی** (ماده ۴۹۲ ق.آ.د.م.) و نسبت به موارد بطلان اثر **ایجابی** دارد

➤ عدم درخواست **بطلان** در مهلت مقرر، موجب **مشروعیت** رأی داورى و **سلب حق** نمى‌شود ولى درخواست **ابطال** خارج از مهلت مقرر با **قرار رد** درخواست مواجهه مى‌شود. (صدر ماده ۴۸۹ و ماده ۴۹۲ ق.آ.د.م.)

مهلت درخواست ابطال

در داوری بین المللی:

مهلت درخواست ابطال رأی داوری بین المللی **سه ماه** از تاریخ ابلاغ رأی تعیین شده است. **مدت مزبور مسموع نیست.** (بند ۳ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)

دادگاه صالح جهت رسیدگی به ابطال

نسبت به رأی داوری بین المللی:

۱. در مورد رأی داوری خارجی، دادگاه کشور متبوع رأی داوری. یعنی کشوری که رأی داوری نسبت به آن رأی ملی محسوب می شود.

۲. در مورد رأی داوری ایرانی، دادگاه عمومی واقع در مرکز استانی که مقر داوری در آن قرار دارد. (بند ماده ۳۳ ناظر بر بند ۱ ماده ۶ ق.د.ت.ب)

نسبت به رأی داوری داخلی:

۱. دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوی را دارد (نه شورای حل اختلاف). (ماده ۴۹۲ ق.آ.د.م.)

۲. دادگاهی که دعوی را به داوری ارجاع کرده است. (ماده ۴۹۲ ق.آ.د.م.) (نه دادگاه تعیین کننده داور)

هزینه دادرسی

دعوای ابطال یا بطلان رأی داور غیر مالی است:

- مرجع داور در طول سلسله مراتب قضایی قرار ندارد.
- در دعوای ابطال و بطلان، عمل داور مورد قضاوت قرار می گیرد نه موضوع دعوای اصلی.
- پس از ابطال یا بطلان رأی داور، رسیدگی به دعوای اصلی:

۱. در دادگاه ارجاع کننده دعوا **ادامه** می یابد. (ماده ۴۹۱ ق.آ.د.م.)

۲. در دادگاه با تقدیم **دادخواست** به عمل می آید. (تبصره ماده ۴۹۱ ق.آ.د.م.)

- نظریه مشورتی ۷/۱۶۱ تاریخ ۱۳۷۲/۱/۲۵ - دعوای ابطال رأی داور غیر مالی است

توقف اجرای رأی داورى

در داورى بين المللى:

۱. اگر درخواست بطلان رأی داورى باشد، بدون اینکه متقاضی بطلان ملزم به تودیع تأمین باشد، اجرای رأی باید متوقف گردد. (ماده ۳۴ ق.د.ت.ب.)
۲. اگر درخواست ابطال رأی داورى باشد، اجرای رأی متوقف می گردد . ولی دادگاه می تواند در صورت درخواست متقاضی اجرای رأی، پس از اخذ تأمین مناسب قرار توقف اجرای رأی را صادر نماید. (بند ۲ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب.)

توقف اجرای رأی داور

در داورى داخلى:

تعارض ظاهرى مواد ۴۹۰ و ۴۹۳:

به موجب ماده ۴۹۰ ق.آ.د.م. در صورت **درخواست**
حکم به بطلان، رأی داور تا رسیدگی به اصل دعوا و
قطع حکم **متوقف** می ماند. ولی طبق ماده ۴۹۳
اعتراض به رای داور **مانع اجرای آن** نیست.

توقف اجرای رأی داور

در داورى داخلى:

فرضیه‌های حل تعارض:

۱. فرضیه یکسان پندارى اعتراض و بطلان و ابطال نظریه مشورتی اداره کل حقوقی (شماره ۷/۹۵/۶۳ - ۱۳۹۵/۱/۱۸) بر این فرض استوار است که ماده ۴۹۳ ق.آ.د.م. ناظر بر طول جریان رسیدگی بدوی و قبل از صدور رأی به بطلان است؛ ولی ذیل ماده ۴۹۰ ناظر به زمان بعد از صدور رأی به بطلان و به نوعی اثر اجرایی بخشیدن موقت به رأی صادره از دادگاه بدوی است.

توقف اجرای رأی داورى

در داورى داخلى:

فرضيه‌هاى حل تعارض:

۲. فرضيه يكسان پندارى اعتراض و ابطال در مقابل بطلان

به اين معنا كه اگر درخواست بطلان رأى داورى باشد، اجراى رأى به خودى خود متوقف مى‌ماند، ولى اگر درخواست ابطال باشد، صدور قرار توقف اجرا منوط به قوى بودن دلايل و اخذ تأمين مناسب است.

توقف اجرای رأی داورى

در داورى داخلى:

فرضيه‌هاى حل تعارض:

۳. یکسان پندارى ابطال و بطلان در مقابل اعتراض

ماده ۴۹۰ ناظر بر شکایت از رأی داورى اعم از ابطال و بطلان است که موجب متوقف ماندن رأی داورى مى‌شود و کلمه **اعتراض** در ماده ۴۹۳ فقط ناظر بر اعتراض شخص ثالث (ماده ۴۱۸) است. با این تفسیر، طرح دعوای ابطال یا بطلان فی‌نفسه موجب توقف رأی داورى مى‌شود ولی **اعتراض ثالث** مانع اجرای رأی نیست.

مبحث سوم
موجبات ابطال و بطلان

موجبات بطلان رأی در داوری بین المللی

- **داوری ناپذیری** موضوع اختلاف به موجب قوانین ایران (بند ۱ ماده ۳۴ ق.د.ت.ب)

- به موجب ماده ۴۹۶ ق.آ.د.م. دعاوی ورشکستگی، اصل نکاح، فسخ نکاح، طلاق و نسب قابل ارجاع به داوری نیستند. به جز **ورشکستگی** که ممکن است اختلاف ناشی از روابط تجاری محسوب گردد، سایر موارد موضوعاً از قلمرو اجرای قانون د.ت.ب. خارجند. (بند ۱ ماده ۲ ق.د.ت.ب)

- دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی در صورتیکه ارجاع آنها به داوری حسب مورد به تصویب هیات وزیران یا مجلس نرسیده باشد به دعاوی داوری ناپذیر ملحق می شوند. (اصل ۱۳۹ ق.ا. و ماده ۴۵۲ ق.آ.د.م.)

موجبات بطلان رأی در داوری بین‌المللی

- مخالفت رأی داوری با **نظم عمومی**، **اخلاق حسنه** و **قواعد آمره** این قانون (بند ۲ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)
- **اخلاق حسنه** ترکیبی از رسوم اجتماعی، تعلیم‌های مذهبی و داوری‌های عقلی است که وجدان عمومی را تشکیل می‌دهد.
- **نظم عمومی** همان قواعد آمره‌ای است که مبنای آن را گاه وجدان عمومی و گاه ضرورت‌های اجتماعی است.
- **قواعد آمره این قانون شامل:**
 ۱. ممنوعیت طرف ایرانی به پذیرش داوری شخص **هم تابعیت** با طرف مقابل قبل از بروز اختلاف (بند ۱ ماده ۱۱)
 ۲. **رفتار مساوی** با طرفین (ماده ۱۸).

موجبات بطلان رأی در داوری بین‌المللی

- تعارض مفاد رأی داوری راجع به اموال **غیر منقول** واقع در ایران با **قوانین آمره** ایران (بند ۳ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)
- قوانین ناظر بر ممنوعیت استملاک اتباع خارجی از جمله بند ۱ ماده ۹۶۱ و مواد ۹۶۶، ۹۸۶، ۹۸۷، و ۹۸۹ قانون مدنی در مورد حقوق راجع به غیر منقول و قانون حاکم و ممنوعیت داشتن اموال غیر منقول برای کسانی که تبعه خارجه می‌شوند و برخی معاهدات با کشورهای دیگر و نیز **آئین‌نامه‌های** مربوط به استملاک اتباع خارجه مصوب ۱۳۲۸ و ۱۳۷۴.

موجبات بطلان رأی در داوری بین المللی

- تعارض مفاد رأی داوری راجع به اموال **غیر منقول** واقع در ایران با **مفاد اسناد رسمی** (بند ۳ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)
- به موجب **ماده ۱۲۹۰** اعتبار اسناد رسمی نسبت به **اشخاص ثالث** در صورتی است که قانون تصریح کرده باشد. طبق **ماده ۷۲** قانون ث.ا.ا. کلیه معاملات راجعه به اموال غیر منقوله که بر طبق مقررات راجعه به ثبت املاک **(یعنی با رعایت ماده ۲۲)** ثبت شده است نسبت به طرفین معامله و قائم مقام قانونی آنها و اشخاص ثالث دارای اعتبار کامل و رسمیت خواهد بود.
- تعارض مفاد رأی با **اسناد تنظیمی طرفین** در دفترخانه اسناد رسمی را نمی توان از موجبات بطلان تلقی کرد.

موجبات ابطال رأی در داوری بین‌المللی

- فقدان اهلیت یکی از طرفین (بند الف ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- بی‌اعتباری موافقتنامه داوری (بند ب ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- عدم رعایت مقررات مربوط به تعیین داور (بند ج ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- عدم رعایت مقررات مربوط به درخواست داوری (بند ج ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- عذر موجه عدم ارائه دلایل و مدارک به داور خارج از اختیار (بند د ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- خروج داور از اختیارات داوری (بند ه ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)

موجبات ابطال رأی در داوری بین المللی

- مطابق نبودن ترکیب هیات داوری با موافقتنامه داوری (بند و ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- مطابق نبودن آئین دادرسی با موافقتنامه داوری (بند و ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- پذیرش جرح داوری که نظر موافق او مؤثر در رأی داوری بوده است (بند و ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)
- صدور حکم نهایی جعلیت سندی که مستند رأی داوری است.
- کشف مدارک مکتوم پس از صدور رأی (بند ط ماده ۳۳ ق.د.ت.ب)

موجبات بطلان رأی در داوری داخلی

- مخالفت رأی صادره با قوانین **آمره** موجب حق (مصادیقی از بند ۱ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- مخالفت رأی با مندرجات در **دفتر املاک** (جزء اول بند ۵ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- صدور رأی به وسیله **داوران** مطلقاً غیر مجاز (مصادیقی از بند ۶ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- **بی اعتباری** قرارداد داوری به دلیل مغایرت با **قواعد آمره** (مصادیقی از بند ۷ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)

موجبات ابطال رأی در داوری داخلی

- مخالفت رأی با قوانین **غیر آمره** موجد حق (مصادیقی از بند ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- صدور رأی نسبت به مطلبی که **موضوع داوری** نبوده است (بند ۲ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- صدور رأی خارج از حدود **اختیار** داور (بند ۳ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- **صدور** رأی پس از انقضای **مدت** داوری (بند ۴ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- **تسلیم** رأی پس از انقضای مدت داوری (بند ۴ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- مخالفت رأی با مندرجات **اسناد رسمی** معتبر بین طرفین (جزء دوم بند ۵ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- صدور رأی به وسیله **داوران** غیر مجاز بدون رضایت طرفین (مصادیقی از بند ۶ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)
- **بی اعتباری** قرارداد داوری به دلیل عدم احراز تراضی طرفین (مصادیقی از بند ۷ ماده ۴۸۹ ق.آ.د.م.)

فصل پنجم

ابلاغ و اجرای رأی داوری

مبحث اول

ابلاغ رأی دآوری

روش ابلاغ در داوری داخلی

۱. روش پیش‌بینی شده در **توافقنامه داوری**
 - ابلاغ رأی داوری مطابق روش پیش‌بینی شده در توافقنامه **معتبر** و خارج از آن **نامعتبر** است.
۲. از طریق دادگاه صالح:
 - الف- دادگاه **ارجاع‌کننده** اختلاف به داوری
 - ب- دادگاه **صالح** رسیدگی به اصل دعوا

روش ابلاغ در داوری بین‌المللی

۱. روش پیش‌بینی شده در **توافقنامه** داوری
۲. در داوری سازمانی، مطابق **مقررات** سازمان
۳. در داوری موردی، به **تشخیص** داور

شرایط ابلاغ

در داوری داخلی:

۱. در صورت توافق طرفین:

- با رعایت شرایط مورد نظر طرفین

۲. در صورت عدم توافق:

(a) درخواست ابلاغ رأی از جانب داور

(b) تسلیم یک نسخه از اصل رأی داوری به:

- دادگاه ارجاع کننده دعوا

- به دادگاه صالح به رسیدگی به اصل دعوا

(c) ابلاغ مطابق مقررات آئین دادرسی مدنی

(d) ابلاغ فقط به طرفین (نه وکیل)

شرایط ابلاغ

در داوری بین المللی:

۱. در صورت توافق طرفین:

• با رعایت شرایط مورد نظر طرفین

۲. در صورت عدم توافق:

(a) در داوری سازمانی، مطابق مقررات سازمان

(b) در داوری موردی، به تشخیص داور

آثار ابلاغ رأی داورى

۱. لازم الاجرا شدن رأی (ماده ۴۸۸ ق.آ.د.م. - بند ۱ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب.)
۲. امکان صدور اجرائیه (ماده ۲ ق.ا.ا.م. - ماده ۴۸۸ ق.آ.د.م. - بند ۱ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب.)
 - در داوری بین المللی بلافاصله بعد از ابلاغ (بند ۱ ماده ۳۵ ق.د.ت.ب.)
 - در داوری داخلی ۲۰ روز بعد از ابلاغ (ماده ۴۸۸ ق.آ.د.م.)
۳. مبداء مهلت های قانونی:
 - درخواست ابطال (ماده ۴۹۰ ق.آ.د.م. - بند ۳ ماده ۳۳ ق.د.ت.ب.)
 - درخواست اصلاح و رفع ابهام (ماده ۴۸۷ ق.آ.د.م. - بند ۱ ماده ۳۲ ق.د.ت.ب.)
 - درخواست رأی تکمیلی (بند ۲ ماده ۳۲ ق.د.ت.ب.)

مبحث دوم

شناسایی و اجرای رأی دآوری

ارکان شناسایی رأی داورى خارجى

- ✓ احراز رأی خارجى
- ✓ احراز تابعیت رأی به:
- ✓ یکی از کشورهای عضو کنوانسیون
- ✓ کشور مشمول عمل متقابل
- ✓ رأی مربوط به اختلافات تجارى باشد
- ✓ رأی طبق مقررات کشور متبوع لازم الاجرا باشد

شرایط شناسایی رأی داورى خارجى

الف- شرایط مربوط به موافقتنامه داورى

✓ اهلیت طرفین طبق قانون حاکم بر موافقتنامه داورى

✓ اعتبار موافقتنامه داورى به موجب قانون حاکم

✓ داورى پذیرى موضوع اختلاف طبق قانون متبوع دادگاه

شرایط شناسایی رأی داورى خارجى

ب- شرایط مربوط به دادرسی عادلانه

- ✓ **اخطار صحیح در مورد انتصاب داور**
- ✓ **ابلاغ صحیح جریان رسیدگی داورى**
- ✓ **امکان دفاع برای محکوم علیه**
- ✓ **رعایت شرایط ارجاع به داورى**
- ✓ **صلاحیت موضوعی داورى**
- ✓ **مطابقت ترکیب یا تشریفات داورى با موافقت نامه داورى یا قانون کشور محل داورى**

شرایط شناسایی رأی داوری خارجی

ج- شرایط مربوط به رأی داوری
✓ عدم مخالفت رأی با نظم عمومی
✓ عدم مخالفت رأی با اخلاق حسنه

اجرای اختیاری رأی داور

✓ محکوم علیه معمولاً رأی داور را به اختیار اجرا می کند.

✓ قانونگذار به محکوم علیه رأی داخلی حسب مورد **بیشتر روز یا دو ماه** از تاریخ ابلاغ رأی فرصت داده است که رأی داور را به اختیار اجرا نماید.

✓ ضمانت اجرای عدم اجرای اختیاری رأی داور، تکلیف دادگاه به صدور اجرائیه به درخواست ذینفع می باشد.

اجرای قضایی رأی داور

شرایط صدور اجرائیه و اجرای رأی داور

- ✓ قطعی باشد (مهلت شکایت منقضی شده باشد)
- ✓ محکوم له درخواست نماید
- ✓ خلاف قواعد آمره و نظم عمومی (از مصادیق بطلان نباشد).
- ✓ مبهم نباشد
- ✓ قابلیت اجرایی داشته باشد.

از حُسن توجه شما سپاسگذارم
و صلی الله علی محمد و آل محمد

پایان